

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

ЗАТВЕРДЖЕНО
Економічний факультет
«18» червня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Міжнародні біржові ринки»

Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність: С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»

Освітня програма: Міжнародна економіка

Факультет: економічний

Розробник: доцент кафедри організації підприємництва та біржової діяльності, кандидат економічних наук, доцент Яворська В.О.

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Дисципліна "Міжнародні біржові ринки" є важливою складовою підготовки висококваліфікованих магістрів з економіки, здатних здійснювати біржові операції на провідних міжнародних біржових майданчиках.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні біржові ринки» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є міжнародні біржові майданчики, які здійснюють міжнародну біржову торгівлю різними видами товарних та фінансових активів.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини	
Спеціальність	С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»	
Освітня програма	Міжнародна економіка	
Освітній ступінь	Магістр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Рік підготовки	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття	15	
Практичні, семінарські заняття	30	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	105	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Міжнародні біржові ринки» є формування у студентів системи спеціальних знань з проведення біржових операцій на міжнародних біржових майданчиках, а також ефективного використання отриманих знань у своїй майбутній діяльності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- здобуття здобувачами вищої освіти глибоких теоретичних знань з міжнародної біржової торгівлі;
- визначення методичних підходів щодо проведення стратегій біржово торгівлі деривативними контрактами;
- вироблення і закріплення навичок здійснення торгових стратегій на міжнародних біржах у практичній діяльності суб'єктів ринку.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Міжнародні біржові ринки»:

- Міжнародна торговельна політика.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН 8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	ін д	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Модуль 1. Економічна сутність, історія походження та сучасний стан біржової діяльності у світі														
Тема 1. Економічна сутність, роль і функції міжнародних біржових ринків.	1-2	6	2	4										
Тема 2. Історія походження та формування бірж у різних частинах світу.	3-4	6	2	4			50							
Тема 3. Сучасний стан міжнародних біржових ринків	5-7	9	3	6										
Разом за модулем 1		71	7	14			50							
Модуль 2. Діяльність світових бірж за географічними регіонами.														
Тема 4. Види біржових угод на міжнародних біржах.	8-9	6	2	4			55							
Тема 5. Біржі	10-11	6	2	4										

країн Північної Америки.													
Тема 6. Європейські біржові ринки	12-13	2	4										
Тема 7. Азійські біржові ринки	14-15	2	4										
Разом за модулем 2		8	16					55					
Усього годин		15	30					105					

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Економічна сутність, роль і функції міжнародних біржових ринків.	2
2	Тема 2. Історія походження та формування бірж у різних частинах світу.	2
3	Тема 3. Сучасний стан міжнародних біржових ринків	3
4	Тема 4. Види біржових угод на міжнародних біржах.	2
5	Тема 5. Біржі країн Північної Америки.	2
6	Тема 6. Європейські біржові ринки	2
7	Тема 7. Азійські біржові ринки	2
	Всього	15

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Економічна сутність, роль і функції міжнародних біржових ринків.	4
2	Тема 2. Історія походження та формування бірж у різних частинах світу.	4
3	Тема 3. Сучасний стан міжнародних біржових ринків	6
4	Тема 4. Види біржових угод на міжнародних біржах.	4
5	Тема 5. Біржі країн Північної Америки.	4
6	Тема 6. Європейські біржові ринки	4
7	Тема 7. Азійські біржові ринки	4
	Всього	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1-3. Самостійна робота 1.	50
2	Тема 4-7. Самостійна робота 2.	55

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних робіт;
- самооцінювання

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;

- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Економічна сутність, історія походження та сучасний стан біржової діяльності у світі		
Практична робота 1	ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності. ПРН 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.	10
Практична робота 2		10
Практична робота 3		10
Практична робота 4		10
Практична робота 5		10
Самостійна робота 1	ПРН 8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань. ПРН 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.	20
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Діяльність світових бірж за географічними регіонами.		
Практична робота 6	ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності. ПРН 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.	10
Практична робота 7		10
Практична робота 8		10
Практична робота 9		10
Практична робота 10		10
Самостійна робота 2	ПРН 8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань. ПРН 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.	15
Модульна контрольна робота 2		30

Всього за модулем 2		100
Навчальна робота		$(M1 + M2+M3)/2*0,7 \leq 70$
Екзамен		30
Всього за курс		$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$
Курсовий проект/робота		-

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедайннів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин.
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

9. Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1648>;
-конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1648>
-методичні вказівки до вивчення дисципліни «Міжнародні біржові ринки» для студентів ОС «Магістр» за спеціальністю С1 Економіка. Київ. Нубіп України. 2025. 49 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» № 738-IX від 19.06.2020 із змінами № 1587-IX від 30.06.2021 № 2180-IX від 01.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Закон України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» від 30.10.19966 р. № 475/96-ВР (зі змінами і доповненнями). Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
3. Закон України «Про товарні біржі» в редакції Закону № 3585-IX від 22.02.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>.
4. Податковий кодекс України. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

5. Ільчук М.М., Яворська В.О. Вступ до фаху та соціальні комунікації. Навч. посіб. Київ. В-во НУБІП. 2022. 472с.

6. Ільчук М. М., Яворська В. О. Міжнародна біржова діяльність : навч. посіб. Київ : НУБІП України, 2024. 588 с.

7. Ільчук, М., Яворська, В., Томашевська, О. Тенденції міжнародної біржової торгівлі ф'ючерсними контрактами на організованих товарних ринках. *Економіка та суспільство*. 2026. № 86. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-86-55>.

8. Ільчук, М., Яворська, В., Радько В. Тенденції біржової торгівлі деривативними контрактами на азійських організованих товарних ринках. *Економічний простір*. 2026. № 209. URL: <https://doi.org/10.30838/EP.209.208-214>.

9. Кількість бірж. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/sze/sze_ric/bir/bir_u/kb_u.htm.

10. Масло А. І. Роль та економічне призначення ф'ючерсних контрактів на організованих товарних ринках. *Вісник СНАУ*. № 2 (102). 2025. С. 13-17.

11. Яворська В.О. Аналіз торгівлі деривативними контрактами на міжнародних біржах. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 68. URL: <https://doi.org/10.32782/infrastructure68-13>.

12. Яворська В.О. Аналіз ринків капіталу та організованих товарних ринків. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 69. URL: <https://doi.org/10.32782/infrastructure69-5>.

13. Яворська В.О. Аналіз біржової торгівлі деривативами на міжнародних товарних і фондових біржах. *Інфраструктура ринку*. 2023. № 75. URL: <https://doi.org/10.32782/infrastructure69-5>.

14. Яворська В.О., Глуша А.С. Оцінка міжнародної біржової торгівлі ф'ючерсами та опціонами. *Інфраструктура ринку*. 2024. № 80. URL: <https://doi.org/10.32782/infrastructure80-33>.

15. Яворська В.О. Біржова торгівля деривативними контрактами на міжнародних організованих товарних ринках. *Економічний простір*. 2025. №202. URL: <https://economic-prostir.com.ua/journals/202-ekonomichnyj-prostir/>.

16. Derivatives Market. URL: <https://www.sciencedirect.com/topics/economics-econometrics-and-finance/derivatives-market>.

17. Derivative Markets and Instruments. URL: <https://www.cfainstitute.org>.

18. Офіційний сайт Верхована Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua>.

19. Офіційний сайт Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>

20. Офіційний сайт Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua>

21. Офіційний сайт Комісія з товарної ф'ючерсної торгівлі США. URL: <https://www.cftc.gov>.

22. Офіційний сайт. CME Group. URL: <https://www.cmegroup.com>

23. Офіційний сайт. Українська енергетична біржа. URL: <https://www.ueex.com.ua>.

24. Офіційний сайт. Українська універсальна біржа. URL: <https://sale.uub.com.ua>.